

AD. DONKER, 1908-1986

DOOR WILLEM A. DONKER

IN hartje stad, tegenover de Laurenskerk, werd Ad. (Adriaan) Donker op 28 december 1908 geboren. Er is in zijn leven maar een relatief korte periode geweest dat hij niet in Rotterdam woonde.

Op zeventienjarige leeftijd vertrok hij, na een onafgemaakte gymnasiumperiode, naar Amsterdam om daar in de leer te gaan bij Godfried de Groot, de fotograaf in die tijd.

Als scheepsfotograaf maakte hij vervolgens een zestal reizen naar Zuid-Amerika. Het varen gaf hij op en Ad. Donker vestigde zich als fotograaf in Rotterdam naast Gerzon en later in de Witte de Withstraat, waar hij ook een galerie opende. Het was te danken aan zijn kunstzinnig inzicht en zijn initiatief dat Nederland kon kennismaken met het meesterschap van de in Parijs wonende Rotterdamse schilder Kees van Dongen.

Van 1938 tot 1945 woonde hij met zijn jonge gezin in Bilthoven, waar hij zijn uitgeverij begint met een kapitaal van nog geen honderd gulden en een onschatbare steun van zijn vrouw Anneke. Alle andere van zijn zevenenzeventig levensjaren bracht hij in Rotterdam door (de stad waar hij kort na het bombardement met twee van zijn zoons, toen zeven en vier jaar oud, heen ging om ze in te prenten dat ze deze wandaad nooit mochten vergeten). Onmiddellijk na de bevrijding wist hij kantoorruimte in de Witte de Withstraat te vinden en vandaar uit ging hij zijn bijdrage leveren aan de wederopbouw van Rotterdam.

Als uitgever in hart en nieren werd hij door de vakbroeders omschreven als de 'oer-uitgever' en stond hij in het vak in later jaren bekend als de 'eminentie' of de 'heer'. Nog tot ver in de jaren vijftig was hij in het Rotterdamse circuit een opvallende verschijning met zijn bolhoed, sik, strik en wandelstok.

In 1945 was hij waarschijnlijk de eerste Nederlandse uitgever die naar Londen ging om zaken te doen met de Engelse uitgevers. Hij kwam terug met twee fietsen en de rechten van een aantal boeken, die nu nog regelmatig in vertaling herdrukt worden.

Al in de oorlog was hij begonnen met de voorbereiding van een groot boek waarvan hij de titel had bedacht: 'Rotterdam, de Poort